

EVROPA ĆE, AKO I DALJE BUDE PRATILA TAJ SMJER, POSTATI GEOPOLITIČKI NEVAŽNA

IF IT STAYS ON THAT COURSE, EUROPE WILL BECOME
GEOPOLITICALLY IRRELEVANT

Kishore Mahbubani

Sa engleskog prevela Alma Hidić, rev. Ajla Škrbić

Evropa je geopolitički uključila autopilota, igra se pomoćnika Amerike, otuđuje od svojih muslimanskih susjeda, i radije subvencionije vlastite građane - nego svoje siromašnije susjede. Ako i dalje bude pratila taj smjer, postat će geopolitički nevažna. Zato bih preporučio 3 hrabre i paradoksalno jednostavne inicijative koje Evropa može poduzeti i osigurati svoju geopolitičku relevantnost u narednih 25 godina.

Prva od ovih inicijativa je da prihvati Afriku. Naprotiv, Evropa će uvidjeti da po tom pitanju nema drugog izbora. Čak i kada bi Evropa odabrala ne prihvatiti Afriku, Afrika će prigrliti Evropu, jer će je demografija natjerati na to. 1950. godine broj stanovnika u Evropskoj uniji iznosio je 547 miliona, dok je u Africi iznosio 228 miliona. Do 2050. godine broj stanovnika u Evropskoj uniji će iznositi 709 miliona, a u Africi 2.4 milijarde.

Uzimajući u obzir da Evropu od Afrike razdvaja samo malena lokva po imenu Sredozemno more, sudbina Afrike će biti sudbina Evrope. Stoga je u interesu Evrope da unaprijedi ekonomski i socijalni razvoj u Africi. Međutim, u činu nevjerovatne geopolitičke gluposti Evropa je učinila veoma malo da potiče trenutni razvoj Afrike, naročito u Sjevernoj Africi, gdje je njena razvojna pomoć praktično beskorisna. Priča o Aziji dokazuje da trgovina potiče razvoj a ne pomoć. Pa zašto onda ne postoji sporazum o slobodnoj trgovini (FTA) između, recimo, Sjeverne Afrike i Evropske unije? Zašto poticati besmislene simbolične inicijative kao partnerstvo između Evrope i Sredozemlja? Dokazano je da je riječ o

beznačajnoj gesti koja Sjevernu Afriku zasigurno nije učinila stabilnijom niti manje opasnom. Evropljani mogu slegnuti ramenima i pitati: "Šta mi tu možemo? Državljeni Sjeverne Afrike jednostavno ne znaju kako da se razvijaju. Mi im ne možemo pomoći."; međutim, Evropa Sjevernoj Africi može pomoći na tri načina. Pod jedan, Evropska unija bi, umjesto beskorisnih programa za pružanje pomoći, trebala odvesti na hiljade afričkih političara u Aziju da vide kako su države poput Južne Koreje, koja je 1960. godine imala isti dohodak po članu stanovnika kao Gana, postale ekonomski tigrovi. Pod dva, korištenjem evropskih subvencija za zapošljavanje i slanjem mladih ljudi iz Španije i Italije da rade u relativno sigurnim gradovima u Sjevernoj Africi - u zamjenu za njihove naknade zbog nezaposlenosti - moguće je ubiti dvije muhe jednim udarcem. Pod tri, uništiti zajedničku agrarnu politiku koja subvencionije bogate evropske poljoprivrednike, i iskoristiti novac za poticaj poljoprivrede u Africi. Zašto? Zato što će Evropa, ako u narednih 25 godina ne bude uvozila poljoprivredne proizvode iz Afrike, u izobilju uvoziti nezaposlene poljoprivrednike iz Afrike. To je, slučajno, bio i razlog zašto je Amerika proširila sjeverno-američku slobodnu trgovinsku zonu (NAFTA) južno prema Meksiku.

Druga inicijativa je obuhvatiti Indiju. Zašto Indiju? U narednih 25 godina Amerika će geopolitički biti opsjednuta Kinom. Indija će biti daleki broj dva. I u narednih 25 godina Kina će biti opsjednuta Amerikom. Evropska unija će biti daleki broj dva.

Međutim, u ekonomskim uvjetima potencijal rasta u Evropi je jednak potencijalu u Americi, a u Indiji je jednak potencijalu u Kini. Oba "broja dva" imaju potencijal u narednih 25 godina postati broj "jedan".

Za Evropsku uniju i Indiju geopolitički mudar potez bi bio kada bi iskoristile svoje trenutačne druge pozicije i ojačale svoje udruženo geopolitičko težište u svijetu. Do FTA (sporazuma o slobodnoj trgovini) između Evropske unije i Indije će proći još puno vremena, jer pregovarači imaju tendenciju biti birokrati koji ne vide širu geopolitičku vrijednost trgovinskih olakšica. Umjesto što iziskuju nemoguće, vođe Evropske unije i Indije bi trebale tražiti jednostavne pragmatične korake kako bi unaprijedili kvalitet njihovih odnosa. Jednostavan primjer je nedostatak svjetskog univerziteta u Indiji. Zašto onda Evropska unija ne finansira jedan takav univerzitet? Pored toga što bi u poređenju bio jeftin, emocionalno bi povezao dva kontinenta.

Treća inicijativa bi bila da obuhvati azijski blok (ASEAN) sastavljen od 10 azijskih država. Evropska unija svoju slavu može zahvaliti tome što je najuspješnija regionalna organizacija na svijetu, dok se ASEAN nalazi na drugom mjestu. Kada broj jedan i broj dva na svijetu međusobno surađuju, mogu se uzajamno podupirati i učiti jedan od drugog. Evropljani mogu pitati: "Šta Evropska unija može naučiti od ASEAN-a?"; jednostavan odgovor je

mного toga. Kako se od jedno-civilizacijskog svijeta sa dominacijom Zapada krećemo ka više-civilizacijskom svijetu, ljudi širom svijeta će morati razviti višestruke civilizacijske vještine kako bi djelovali i iza civilizacijskih granica.

Unatoč njenoj snazi, Evropska unija ipak ostaje jedno-civilizacijsko društvo te mora priznati da do sada u svom stadiju nema niti jednu nehrišćansku zemlju. Za razliku od ASEAN-a, koje je civilizacijski najraznovrsnije društvo, tako da raznolika jugoistočna Azija ima 300 miliona muslimana, 80 miliona hrišćana, 150 miliona hinajan budista, 80 miliona mahajan budista i 5 miliona hindusa. Geopolitičko je čudo da je ASEAN u ovim krajnje bezizglednim regijama razvila izvanrednu regionalnu saradnju, tako da bi Evropska unija od nje mogla usvojiti značajno multicivilizacijsko znanje.

Ono će Evropi u narednih 25 godina biti sve više i više potrebno, jer njena budućnost više neće biti određena unutar Evrope. Razvoj širom svijeta će u velikoj mjeri odrediti budućnost Evrope, što je i razlog zašto Evropa mora proaktivno zaštititi svoju geopolitičku važnost putem tri inicijative, prihvatajući Afriku, Indiju i ASEAN.

Ambasador Kishore Mahbubani

(prva objava u časopisu "EUROPE'S WORLD", izdanje oktobar 2013. – ponovno objavljeno uz odobrenje autora)